

Տ. ԱՂԱՆ ԱՐՔԵՂԻՄԿՈՊՈՍ ՊԱՒՈՋՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ ՈՒԽՏԻ Ս. ՊԱՏԱՐԱՊԳԻՆ

(21 սեպտեմբերի 2003 թ.)

*«Իջեր յերկնից ի դաշուն Արարարեան
Եւ հրաշակերտեցեր զԵկեղեցիս Հայաստանայց
Սուրբ Էջմիածին»:
(Շարակնոց)*

«Յանուն Տօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամեն»:

Այսօր, կանգնած հայ ժողովրդի հավաքի Սրբություն Սրբոց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Խորանի առաջ, իմ մտածումը կերթա այն պահուն և օրվան, երբ Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ իր հավաքի ամրությամբ և գոյությամբ, հակառակ փարիներու փանջանքին ու փառապանքին, կարողացավ երկինքն երկիր իջեցնել Միածին Որդին, որպեսզի հիմը դնե, հիմնադրե այս սուրբ եկեղեցին այն հրաշափառությամբ, որ երկինքը երկրին կնայի, այն գեղեցկությամբ, որ Աստված իր սերը ցույց տվեց մարդկության նկարմամբ, այն սիրով ու զոհողությամբ, որ մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս, Իր անմեղ հոգին զոհաբերեց մարդկության փրկության համար: Ու այսօր հայ աղոթքը, հայ շարականը կըսե Քրիստոսին, թե՛ «Իջար երկնքից Արարարյան դաշտին մեջ, որպեսզի հրաշակերտես Հայաստանյայց Եկեղեցին Ս. Էջմիածնի մեջ»:

Արարարյան դաշտն աստվածաշնչական վայր մըն է, ուր Նոյյան Տապանն Արարարի բարձունքի վրա հանգցել է հեպո՝ Նոյ Նահապետն իջավ Արարարյան դաշտը և նոր կյանքն է, որ սկսավ, նոր քաղաքակրթությունն է, որ սկսավ: Ու ահա դարեր հեպո Միածինն անգամ մը ևս կուգա այս աշխարհը, որպեսզի հիմը դնե այս անգամ նոր փառանի մը, նոր եկեղեցիի մը և ան ալ՝ Հայաստանյայց Առաքելական Ս. Եկեղեցիին:

Այդ եկեղեցիի կառուցման ժամանակ հայ թագավորը, հայ նախարարը, հայ իշխանուհին ու ազնվականը շինական հայու հեպ իր քրտինքը խառնեց այս փառարի կառուցման մեջ: Քարերը փոխադրվեցան Արարարի բարձունքն, անոր կողերն հասնելու համար մինչև այս Սրբազան վայրն իր Հին Կրակարանով և Նոր ճշմարտությամբ՝ Հայ Եկեղեցիին համար հավաքի կենտրոն մը, հավաքի հիմք մը հաստատվելու համար: Եվ Հայաստանյայց Եկեղեցին փարիներ շարունակ, դարեր շարունակ ուր ալ գտնված ըլլա՝ անոր զավակներն իրենց աչքերն ուղղած են դեպի Սրբազան այս վայրը՝ Սրբություն Սրբոց Սուրբ Էջմիածինը, որպեսզի Լուսավորչի հավաքեն կայծ մը կարողանան առնել և Միածին Որդիին օրհնությունն կարողանան օրհնվիլ իրենց հավաքի գործը շարունակելու և իրենց ազգային պարկանելությունն ամրացնելու համար:

Այս եկեղեցին միմիայն շենք չէ. այս եկեղեցին հրաշակերսված է մեր Տիրոջ՝ Տիտու Քրիստոսի կողմն, որ ոսկե ուռամբ երկինքն երկիր իջավ անոր հիմը դնելու համար: Ամբողջ մեր պարստության ընթացքին յուրաքանչյուր հայ՝ ըլլա անիկա մեծ անձնավորություն, թե շինական հայորդի, իր ինքնությունը, իր պարկանելությունը, իր հավաքըն ստացավ այս սուրբ փառարեն:

Ու մենք այսօր, իբրև առաջնորդն Ավստրալիո և Նոր Զելանդիայի, մեր հեպ բերած ենք ուխտավորներու խումբ մը, որոնք աշխարհի հեռավորագույն թեմի մը մաս կկազմեն, սակայն գորավոր կերպով կապված են Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին և Հայաստանյայց Եկեղեցիին: Մեզի հեպ եկած են նաև Ավստրալիո եկեղեցիներեն կաթոլիկ, բողոքական և անգլիկան Եկեղեցվո ներկայացուցիչներ, որոնք մեզի հեպ ուխտի եկած են՝ իրենց կապը ձևով մը ամրացնելու Հայ Եկեղեցվո հեպ, ձևով մը փոխադարձ այցելություն փայլու այն օրհնության, որ ստացան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն անցյալ փարվա նոյնմբերին՝ հովվապետական իր այցելության ժամանակ: Այս այցելությունները պարզ և ձևական չեն: Այս այցելությունները մարդու հոգիին թելերն է, որ կգորացնեն՝ կապելով Հայրենիքին ու Հայ Եկեղեցիին: Ու Հայ Եկեղեցին անցնող 17 դարերու ընթացքին կարողացավ այս շենքն ներս ոգի, գիտակցություն և շունչ փայ, որպեսզի մեր գավակները, աշխարհացրիվ հայորդիները կարողանան նայիլ, փեսնել, ջերմանալ այն հավաքով, որ մեր հավաքի նախահայրը՝ Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ, ունեցավ ու պարզենց հայ ժողովուրդին:

Քրիստոս իջավ Արարափյան դաշտը: Օրհնվեցավ այդ դաշտը և մեր ժողովուրդը, օրհնրվեցավ մեր Հայրենիքը: Այսօր, երբ անոր անկախության փասաներկուերորդ փարնդարձն է, որ կփոնենք, ուրախություն, գոհունակություն և երջանկություն ունինք այն պարճառով, որ մեր պարստության ընթացքին բազում նեղություններն հեպ, բազում դժվարություններն հեպո առիթ ունեցանք կրկին, ինչպես նաև Եկեղեցին, նաև ժողովուրդն ազափ և անկախ կյանք մը ապրելու համար: Ու այս ամենը մենք կպարփինք Երկնավոր Հոր Միածին Որդիին, որ իջավ և օրհնեց այս սրբազան վայրն ու սրբազան երկիրը, հրաշակերտեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը: Մարդիկ՝ երազի ու փեսիլքի անձնավորություններ, կարողացան այդ ամենը պահել, հարստացնել ու բազմացնել՝ ըլլա անիկա ձեռագիր ձևի մեջ, ըլլա անիկա ճարտարապետության ձևի մեջ, ըլլա անիկա երաժշտության ձևի մեջ: Ու անոր պարագային մեր Սրբազան Հայրապետներն իրենց ճակտի թրփները, իրենց կյանքի արևը, աջքին լույսն ընծայեցին եկեղեցին կանգուն պահելու համար՝ հակառակ բազում դժվարություններուն:

Այսօր ավստրալահայ գաղութն իր ուխտավոր գավակներով և ինչու չէ՝ այն բոլոր գավակներով, որ կգրնվին Ավստրալիո մեջ, կուզան խոնարհելու Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի առաջ, հայաբնելու իրենց սերը, իրենց հարգանքը, իրենց ակնածանքը հանդեպ Նորին Սրբության, հանդեպ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի: Եկեղեցին կանգուն կմնա և՛ Սրբազան Հայրապետներով, և՛ եկեղեցական դասով ու աշխարհական ժողովուրդով: Եվ մենք այդ հեռավոր ափին վրա նայելով Ս. Էջմիածին՝ կկարողանանք մեր ճամփան, մեր ուղին գրնել ու առաջնորդվիլ միշտ գիտնալով, թե ճամփաները պիտի ուղղվին դեպի Ս. Էջմիածին, որպեսզի ամեն մեկ հայորդի իր հայկական ոգին, իր թրիստոնեական գիտակցությունն ստանա այս Սրբազան վայրեն, որ Իջման Խորան կկոչվի:

Մենք եկած ենք մեր ուխտը կատարելու այս բացառիկ փարվա առիթով, երբ կյունվի Մայր Տաճարի օժման 1700-ամյա փարեղարձը Ս. Էջմիածնի: Ու կխնդրենք Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսեն, որ իր օրհնությունը միշտ բաշխե իր զավակներուն Հայրենիքի, Արցախի, թե Սփյուռքի մեջ և մանավանդ այս պարագային՝ հեռավոր ափերին գտնվող ավստրալահայ ժողովրդին:

Թող Տերը կանգուն և զորավոր պահե Հայաստանյայց Եկեղեցին, անոր Սրբազան Զահանյապետը՝ Նորին Սուրբ Օծություն Ս.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Հայրապետը, եկեղեցականաց դասը և ժողովուրդը, որպեսզի հավաքքի խորհրդանիշով կարողանա շարունակել և իր Հայրենիքի ազատությունը և իր Եկեղեցիի ազատությունը ի փառս մեր ժողովրդին, ի փառս մեր Եկեղեցիին. ամեն: